

שיחת השבוע

צעירי אגודת חב"ד

יש חדש

רב יומי' - שנה חמישית

בימים האלה מופץ לוח 'רב יומי' לשנה החמישית. 'רב יומי' היא תכנית יומית של שיעורים קצרים בשולחן ערוך הרב, המקיפה שש שנים. 'רב יומי' נוסד לרגל שנת המאתיים להסתלקות בעל התניא, וגדולי תורה מכל החוגים יצאו בקריאת קודש ללימוד יומי זה. את הלוח אפשר להשיג בדוא"ל baalhatanya@gmail.com. שיעורים מוקלטים בטל' 077-2522770.

שבת ט"ו בשבט

ארגון אשנב לחב"ד מארגן שבת עם חב"ד בכפר חב"ד, בשבת פרשת בשלה, י"ד-ט"ו בשבט (11:10 בפברואר). מקומות לינה מסודרים בבית הארחה. הרצאות והתוודעויות עם הרבנים מיכאל טייב, שניאור אשכנזי, חזקי ליפשיץ ועוד. טל' 052-6565190.

מאגר ממוחשב

חברת ת"ת כנגד כולם הוציאה לאור גרסה חדשה, מקוצרת ומוזלת, של המאגר הממוחשב של כתבי הרב אברהם יצחק הכהן קוק. התוכנה משוכללת מאוד, ומאפשרת סוגי חיפושים מגוונים. במאגר גם תמונות רבות ורוב ספרי הרב שיצאו לאור. המו"ל: הרב דב גולדשטיין, טל' 052-2424305.

זמני השבוע

ירושלים תלאביב חיפה בארשבע אילת ניו יורק

בניסת השבת 4:33 4:48 4:37 4:52 4:53 4:50

צאת השבת 5:48 5:50 5:48 5:51 5:51 5:52

שיחת השבוע הוא גיליון לכל יהודי, המופץ בכל רחבי הארץ והעולם. נוסד בשנת תשמ"ז (1986) בידי הרב יוסף יצחק אהרונוב

עורך: מנחם ברוד

יוצא לאור על-ידי: המרכז לעזרי שלחות ת"ת 100 כפר חב"ד 6084000

טל' 073-2480711 • פקס' 03-9606169

www.chabad.org.il • chabad@chabad.org.il

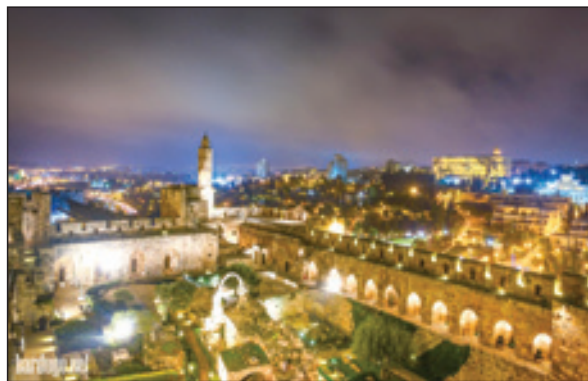
מודעות: טל' 053-3166532, דוא"ל: m3166532@gmail.com

אין המערכת אחראית לתוכן המודעות ולכשרות

נא לשמור על קדושת הגיליון

אין יידידים, יש אינטרסים

ישראל נדרשת לעמוד על שלה ולקבוע את מדיניותה על-פי האינטרסים שלה. אם אנחנו לא נעשה את זה, איש לא יעשה זאת בעבורנו

אם נהיה נחושים על ירושלים, יקבל זאת העולם (צילום אוויר: ישראל ברדוגו)

חלמו עליהן. כך היה אחרי הניצחון המזהיר במלחמת ששת הימים. ממשלת ישראל קיבלה החלטה (שהייתה אז סודית והועלמה מהציבור) לסגת מרוב השטחים ששחררו תמורת שלום.

שר החוץ אבא אבן נתבקש לעדכן את הממשל האמריקני. הוא נפגש עם מזכיר המדינה דין ראסק והנציג האמריקני באו"ם ארתור גולדברג ומסר להם את החלטת ישראל. לימים גילה בספרו כי אנשי הממשל הופתעו: "ראיתי שראסק, גולדברג ועמיתיהם אינם מאמינים כמעט למשמע אוזניהם. הנה למחרת ניצחונה מביעה ישראל נכונות לוותר על רוב הישגיה".

לקבוע עובדות

גם אחרי ההחלטה הזאת של ממשלת ישראל עדיין היו גורמים בממסד הביטחוני האמריקני שסברו כי אסור לישראל לסגת מיהודה, שומרון, הגולן ומחלקים בחצי האי סיני, מפני שהשטחים האלה חיוניים לביטחונה. ואולם ככל שבישראל גברו הקולות התומכים בנסיגה, כך נאלצו אותם גורמים לסגת מעמדתם.

עכשיו אנחנו נדרשים לתהליך הפוך - לפעול לטובת האינטרסים שלנו ולהעמיד את העולם לפני עובדה מוגמרת. אם אנחנו נהסס בבנייה בירושלים, הממשל האמריקני יהסס גם הוא בעניין העברת השגרירות. אך אם אנחנו נהיה נחושים, מתוך אמונה איתנה שזו ארצנו, שנתן לנו בורא העולם ומנהיגו, יאלץ העולם להכיר במציאות וידידנו יוכלו גם הם לפעול למעננו.

השמחה בישראל על כניסתו של נשיא יידידותי לתפקידו כמנהיג המעצמה העולמית החזקה ביותר - היא טבעית, ויש בה בהחלט בסיס לאופטימיות. ועם זה, אל לנו להשלות את עצמנו כי מכאן והלאה לא נצטרך לעמוד על שלנו מול הממשל האמריקני.

ידידות אישית היא דבר נחמד, אבל מדינה בכלל ומעצמה עולמית בפרט, אינן מתנהלות על-פי 'עיניים יפות'. זה שיעור קטן שלימד שארל דה'גול, נשיא צרפת,

את דוד בן-גוריון, ראש ממשלת ישראל, באחת מפגישותיהם. בן-גוריון דיבר על "צרפת יידידתנו ובעלת בריתנו", ודה'גול ענה לו: "לצרפת אין יידידים ואין אויבים. לצרפת יש אינטרסים".

נחישות יהודית

לארצות-הברית אינטרסים משלה במזרח התיכון, ואלה אינם זהים לאינטרסים של ישראל. לכן גם הממשל היידידותי ביותר עלול לנקוט עמדות שאינן לטובתנו, ולא מפני עוינות לישראל, אלא מתוך דאגה לאינטרסים של אמריקה. אלא שממשל יידידותי יביע יותר הבנה לנחישות ישראלית ולא יתעמת איתה.

מילת המפתח היא אפוא נחישות יהודית. אפשר לתאם עמדות, רצוי מאוד שלא להביך ממשל יידידותי, אבל עדיין ישראל נדרשת לעמוד על שלה ולקבוע את מדיניותה על-פי צרכיה והאינטרסים שלה. אם אנחנו לא נעשה את זה, איש לא יעשה זאת בעבורנו.

בעבר שילמנו מחיר יקר מנשוא למען השאיפה לשאת חן בעיני האמריקנים. לכן נמנענו ממתקפת מנע ומגיוס מילואים בבוקר יום הכיפורים תשל"ד, 1973, כשהיה ברור שמצרים וסוריה מתכוננות לתקוף אותנו ביום הקדוש. כמה קרבנות היו נחסכים אילו היינו עושים את מה שדרש הרמטכ"ל, מתוך שיקולי הביטחון, ודוחים את השיקולים האחרים!

לפעמים, מרוב להיטות לרצות את האמריקנים, אנחנו מפתיעים אותם בהצעות שאפילו הם לא

משה ואהרון, מי קודם?

נזקק לעידודו של הקב"ה שהבטיחו ש"לך עמו – בא אל פרעה". כדי לשבור קליפה זו נדרש כוח התורה, שעליה נאמר "הלוא כה דברי כאש". מכאן פסקה הגמרא ש"אין דברי תורה מקבלין טומאה". לכן בעניין זה הוקדם 'משה' ל'אהרון'.

שילוב העבודות

אך על אף השוני בין 'משה' ל'אהרון' התורה מדברת על שניהם בלשון יחיד: "הוא משה ואהרון". להורות שכל ההבדלים קיימים רק במציאות שבה יש עולמות עליונים או תחתונים, אך אצל הקב"ה עצמו אין משמעות לגדרים אלה.

יהודי נדרש לשלב בין שתי העבודות הללו. היום נפתח בתפילה, העלאת הרובד התחתון למעלה, באמירת "מודה אני לפניך", שמשמעה התבטלות לפני הקב"ה. אחר-כך לימוד תורה, המביא גילוי אור מלמעלה המזכך את הגשמיות. עבודה זו מביאה לידי 'יציאת מצרים' פרטית של האדם – התגלות אלוהית בגשמיות ובתוך ה'מִצְרַיִם' שלו. ומגאולתו הפרטית באים לגאולה הכללית של עם ישראל כולו.

(תורת מנחם, כרך נט, עמ' 23)

אמרת השבוע

הסדר הנכון

יהודי אחד בא לפני רבי אברהם מפוריטוב. הוא נכנס אל חדרו בהבעה מלאה יגון ועצב, וכשהוא גונח ומתמרמר שפך את לבו:

"רע ומר לי. אין לי אפילו מעט נחת ושמחה. ייסורים קשים הם מנת חלקי כל היום".

ענה לו רבי אברהם:

"מי אמר לך שמפני הייסורים אתה עצוב? אולי מפני עיצבונך באים עליך הייסורים? התגבר, מלא את לבך קצת שמחה, ותראה כי הייסורים ייעלמו מאליהם".

פתגם חסידי

"מה לנו להתעצב ולהתרגז על הבלי העולם, בשעה שהעולם כולו אינו שווה אפילו אנחה אחת" (רבי מנחם-מענדל מקוצק)

אהרון, שעניינו תפילה, מתמקד ב"העלאה מלמטה למעלה". היינו, זיכוכ הגשמיות והפיכתה לרוחנית.

למעשה אין כאן דברים נבדלים, אלא שני שלבים בתהליך אחד. יש להתחיל בתפילה, שבמהלכה האדם מעורר את נפשו להתקרב לקב"ה. התעוררות זו גוררת התעוררות מלמעלה – הקב"ה בעצמו מעורר את האדם אל מעבר ליכולותיו. אראז מגיע שלב לימוד התורה ומרעיף אור אלוהי חדש לעולם.

שירת הקליפה

הסדר הזה, שהתפילה קודמת לתורה, התנהל ביציאת מצרים. שם הוקדם 'אהרון' ל'משה' – תפילה קדמה לתורה. ואולם יש מצבים יוצאים מן הכלל. כאשר משה ואהרון ניגשו לדבר אל פרעה, זו לא הייתה שיחה סתמית, אלא עבודה רוחנית של שירת קליפת פרעה. כאן, בהתמודדות עם הטומאה, היה צורך להשתמש מיד בהתחלה באור רוחני גבוה של התורה.

קליפת פרעה הייתה חזקה ובעלת כוח רוחני גדול, כפי שהזוהר מספר שמשה פחד ללכת אליו

מכת צפרדע | מאת הרב אליעזר ברוד, רב כרמי יוסף

מן המעיין

קל וחומר

"ושרץ היאור צפרדעים, ועלו ובאו בביתך... ובתנורך ובמשארותיך" (שמות ז, כח). מה ראו חנניה, מישאל ועזריה שמסרו עצמם על קדושת השם לכבשן האש? נשאו קל וחומר בעצמם מהצפרדעים: ומה צפרדעים שאין מצוין על קדושת השם נאמר בהם "ועלו ובאו בביתך... ובתנורך ובמשארותיך"; אימתי משארות מצויות אצל תנור, הווי אומר בשעה שהתנור חם – אנו שמצוים על קדושת השם על אחת כמה וכמה.

(פסחים נג)

לימוד לפרעה

מכת צפרדע באה כעונש על שפרעה התכחש למציאות ה' ואמר "לא ידעתי את ה'". הצפרדעים קפצו לתוך התנורים הלוהטים, כדי שמהם ילמד פרעה על מציאות ה'.

(זריזותא דאברהם)

חכמים להרע

"ויעשו כן החרטומים בלטיהם, ויעלו את הצפרדעים" (שמות ח, ג). המצרים חכמים המה להרע: להעלות את הצפרדעים ידעו, אבל להיטיב – לסלקן, זאת לא ידעו לעשות.

(אזניים לתורה)

אין תקנה

"וסרו הצפרדעים ממך ומבתיך" (שמות ח, ז). כאן הועילה תפילת משה רבנו להסיר את

הצפרדעים מפרעה ומעבדיו, ואילו במעשה הנחשים השרפים (במדבר כא, ד) לא פעל משה בתפילתו להסיר את הנחשים. כי לכל צרה שלא תבוא יש תרופה חוץ מלשון הרע. ללמדנו, אם אדם דן את חברו לכף זכות, דנים גם אותו לכף זכות, והיפוכו במי שמדבר לשון הרע.

(החפץ חיים)

למה צעק

"ויצעק משה אל ה' על דבר הצפרדעים" (שמות ח, ח). מדוע לא נאמר "ויעתר", כמו בכל המכות? אלא שמשה אמר לפרעה "התפאר עליי", והיה נדמה שהדבר תלוי במשה, לכן במכה זו דווקא היה צריך לצעוק אל ה'.

(נפלאות חדשות)

הכבדת הלב

פרעה הכביד את לבו לאחר מכת צפרדעים, כי חז"ל אמרו (ברכות כד) "המשמיע קולו בתפילה הוא מקטני אמנה". צעקת משה בתפילתו גרמה להכבדת לב פרעה, כי נדמה היה לו שאין ה' שומע תפילת לחש.

(רבי לייביש חריף)

מסירות נפש

הצפרדעים נבראו מן המים, כפי שנאמר: "ושרץ היאור צפרדעים". בכניסתם לתוך תנורי מצרים התבטאה מסירות נפש גדולה ביותר – ברואי המים קפצו לתוך האש.

(לקוטי שיחות)

מתכון לשמחה

קהילות רבות חשקו להניח את נזר רבנות עירן על ראשו של רבי יחזקאל־ שרגא ליפשיץ־הלברשטאם, האדמו"ר השלישי מסטרופקוב. ההתלבטות שלו הייתה קשה. בישורת האחרונה נותרו שלוש הצעות, כולן מכובדות: ריגליץ שבגליציה, סבראנץ שבחבל הקרפטים, וברגסוז שבהונגריה.

החליט רבי יחזקאל־שרגא לפנות אל סבו, רבי אברהם־שלום הלברשטאם, האדמו"ר הראשון של חסידות סטרופקוב, ולהותיר בידיו את ההחלטה. הסב הכריע בעד ההצעה מברגסוז. הוא בירך את נכדו בחום ואמר: "כל קהילה ועיר שתמנה אותך לרב – תשרה בה הברכה!".

לאחר מכן הוסיף ואמר: "אספר לך סיפור, מהצדיק רבי זושא מאניפולי, שיהיה לך מורה דרך".

ורבי אברהם־שלום פתח וסיפר:

רבי זושא התהלך תדיר והשמחה שורה על פניו, וזאת על אף העוני המחפיר שבו חיו הוא ובני ביתו. בעירו התגורר יהודי תלמיד חכם, ששימש דיין ומורה־צדק, אך היה שרוי תמיד בדכדוך וארשת פניו הייתה קודרת, כמי שחיו קשים מרים, אף שלא היה חסר לו דבר.

יום אחד נפגשו רבי זושא והרב. הרב הבחין בפניו הקורנות של רבי זושא, ולא היה יכול לכלוא את השתאותו. "מבקש אני להביך", פנה אליו, "כיצד אתם שרויים תמיד בשמחה ואילו אני מדוכא ועצוב?".

"אשיב לך", השיבו רבי זושא בנחת, והחיוך אינו סר מעל פניו. "האם זוכר אתה כי לפני זמן לא רב השיא הגביר של עירנתנו את בנו?".

"אכן", השיב הרב, "זו הייתה חתונה בלתי־נשכחת".

"ובכן", המשיך רבי זושא, "זמן מה לפני החתונה מסר הגביר למשרתו את רשימת המוזמנים לחתונה, והורה לו לבקר בבתיהם ולמסור להם את הזמנתו האישית.

"כאשר בא אליכם המשרת, הבחנתם כי שמכם אינו מופיע בראש הרשימה, אלא במקום הרביעי או החמישי. פרט זה העכיר את מצב רוחכם, שכן סבורים הייתם כי מעלתכם חשובה עד שמתבקש היה כי שמכם יופיע במקום הראשון. האמת היא, שהגביר לא התכוון כלל להמעיט חלילה מערככם, אלא שגגה נפלה בידו, בלי

כל כוונת זדון. ואולם בעבורכם היה בכך כדי לגרום לכם עוגמת נפש.

"הגיע מועד החתונה. התלבטתם מתי לבוא לחגיגה. סבורים הייתם שאם תאחרו בכרבע שעה, הדבר ישווה לכם תדמית של אדם עסוק, שדברים העומדים ברומו של עולם טורדים

אותו ואין עתותיו בידו אפילו לבוא בזמן לחתונת הגביר, שכל סולתה ושמנה של העיר נוכחים בה.

"ואולם כשבאתם לחתונה באיחור, גיליתם כי האולם כבר מלא, ובשולחן המזרח, שבו ראויים אתם לשבת, לא נותר כיסא פנוי בעבורכם. בעל

לומדים גאולה מאת מנחם ברוד

כאב שמוליד זעקה

כשיהודי שרוי בגלות עליו לדעת שזו גזרת הקב"ה, ועליו להאמין כי צדיק ה' בכל דרכיו, וכשתבוא השעה תבוא הגאולה; ועם זה, הכאב על הגלות צריך להביאו לידי זעקה אל הקב"ה שתבוא הגאולה מיד.

שילוב זה מופיע ביציאת מצרים. התורה מספרת כי הקב"ה גער במשה רבנו על שזעק "למה הרעותה לעם הזה", ובכל־זאת גם זעקתו של משה נכתבה בתורה, ובוודאי לא נעשה הדבר כדי לספר בגנותו של משה, אלא מפני שיש בכך לימוד והוראה לכל יהודי.

טוב להם בגלות

בשבת פרשת וארא תשמ"ג (התועודיות תשמ"ג כרך ב, עמ' 823) דיבר הרבי מליובאוויטש על הלך־מזעקתו של משה רבנו:

"אמנם יהודי יודע שכללות ירידת הגלות – ירוד ירדנו – היא באופן של ירידה לצורך עלייה. וכפי שאמר הקב"ה ליעקב אבינו טרם ירדתו למצרים: 'אל תירא מרדה מצרימה... אנוכי ארד עמך מצרימה ואנוכי אעלך גם עלה'; אבל אף־על־פי־כן, נשאלת השאלה – 'למה הרעותה לעם הזה'!

"אל לו ליהודי להשלים עם מצב הגלות ולחשוב שהוא יכול להישאר בגלות חס ושלום, אלא עליו לצעוק לקב"ה: 'למה הרעותה לעם הזה', ולבקש על הגאולה. ולא כמו מי שטוענים שטוב להם בגלות, ולא אכפת להם להישאר בגלות חס ושלום, כל זמן שיכולים ללמוד תורה, והלואי שיניחו להם להמשיך לחיות כך [אם בכלל אפשר לקרוא לחיים אלו בשם 'חיים', חיים הראויים לשמם]!

"[...] אף־על־פי שבוודאי ידע משה רבנו על הנהגת האבות, שלא הרהרו אחר מידותיו של הקב"ה – בכל־זאת טען לקב"ה: 'למה הרעותה לעם הזה! ומוכן בפשטות שאחרי שמשה רבנו הרהיב עוז בנפשו לומר לקב"ה 'למה הרעותה לעם הזה' – בוודאי לא אמר זאת בקרירות ובאדישות, אלא בצעקה וסערה: 'למה הרעותה לעם הזה'!"

"טענתו של משה רבנו בוודאי לא גרעה מאומה ולא נגעה כלל חס ושלום בעניין האמונה בקב"ה (אמונה פשוטה שלמעלה מטעם ודעת), אבל עם זה, מצד חכמה דקדושה הייתה הטענה 'למה הרעותה לעם הזה'.

אין להשלים עם הגלות

"ועניין זה נכתב בתורה – כהוראה ליהודי – שמצד שכלו (שכל דקדושה) עליו לזעוק 'למה הרעותה לעם הזה'. כלומר, עם זה שלומדים בתורה שהקב"ה אמר למשה רבנו 'חבל על דאבדין ולא משתכחין, יש לי להתאונן על מיתת האבות... (ש)לא הרהרו אחר מידותי, ואתה אמרת למה הרעותה' – בכל־זאת ציווה הקב"ה לכתוב בתורה את טענתו של משה רבנו, מכיוון שגם בזה יש הוראה נצחית לכל אחד ואחד מישראל, אפילו לאחר המענה של הקב"ה 'חבל על דאבדין כו'.

"טעם הדבר, מכיוון שהקב"ה רוצה ששכל דקדושה יגיב באופן המתקבל אצלו. וכאמור, אין לזה כל סתירה בנוגע לעניין האמונה חס ושלום, אלא שמצד שכל דקדושה צריכים לומר כפי שמתקבל בשכל דקדושה, כי זו האמת – מצד שכל דקדושה.

"[...] וזהו כללות ההוראה שלומדים מפסוקים אלו – שכאשר יהודי שרוי בגלות אל לו להשלים עם המציאות, אלא עליו לצעוק לקב"ה 'למה הרעותה לעם הזה', ולדרוש שיתבטל כבר כללות עניין הגלות. ועם זה הוא עובד את עבודתו באופן המתאים, בלי להתפעל מחשכת הגלות, מכיוון שהטענה השכלית 'למה הרעותה לעם הזה' אינה בסתירה חס ושלום לעניין האמונה. וזה המענה לטענה 'למה הרעותה לעם הזה' – 'וארא', כלומר, עבודתו של יהודי צריכה להיות באופן של ראייה, ראיית אלוקות, שאז אינו מתפעל מחשכת הגלות ועובד את עבודתו כראוי'.

השמחה היה עסוק בקבלת אורחיו, ולא הבחין בכך.

"כך חלפו עליכם דקות של מבוכה וצער, עד שסוף־סוף הבחין בכך הגביר. הוא אף טרח למצוא בעבורכם מקום ישיבה, אולם בשל הצפיפות הרבה, נאלץ להושיבכם בין אנשים שאינם לפי דרגתכם.

"אחר־כך, כאשר החלו המלצרים להגיש את המנות, נפנו תחילה אל המכובדים שבכותל המזרח, ואילו להמון העם הגישו באיחור, והמנות היו פשוטות יותר.

"סאת סבלכם עדיין לא נסתיימה. כאשר הזמין אבי החתן את הדוברים לשאת את ברכתם לכבוד החתן והכלה, גיליתם כי מקומכם בסדר הנואמים אינו לשביעות רצונכם.

"ובסופו של דבר, כאשר אבי החתן חילק מתנות, תשורה לרגל שמחתו, הבטתם בלב נחמץ במתנות הפיות שבהן זכו עמיתים בשולחן הכבוד, לעומת המתנה הפשוטה יותר שנפלה בחלקכם. מה הפלא אפוא שיצאתם משמחת החתונה בתחושת דכדוך?

"ואילו אני", אורו עיניו של רבי זושא, "יודע היטב מי אני ומה אני. לא פיתחתי ציפיות כלשהן. הרי אינני תלמיד חכם וצדיק, אלא אדם נבזה ושפל. על כן, מה רבה הייתה הפתעתו כאשר משרתו של הגביר נקש על דלת ביתי והזמין אותי לחתונה. מובן שמייהרתי להקדים את זמן בואי, כדי שאמצא מקום כלשהו לשבת בו.

"ואכן, התיישבתי בקצה האולם, כיאה לאדם פשוט שכמותי, אולם לתדהמתי פנה אליי בעל השמחה וקיבל אותי בסבר פנים יפות, הושיב אותי במקום מכובד ואף הורה להגיש לי מנה נאה. וכך נמשך הדבר, ולמרבה פליאתי בעל הבית אף העניק לי תשורה מהודרת על השתתפותי בשמחתו!

"שבתי אל ביתי שמה ועולץ על הכבוד שנפל בחלקי בלי שאהיה ראוי לו. הודיתי אפוא לקב"ה על חסדיו עמי, ופתחתי באמירת תהילים מתוך שמחה והודיה.

"ובכן", סיים רבי זושא את דבריו, "אם רצונכם להיות שרויים בשמחה – נהגו כמוני. השפילו את עצמכם בעיניכם. קשבו תמיד כי אינכם ראויים למאומה, וממילא כל טובה שתפקוד אתכם תהיה בעיניכם הפתעה משמחת".

בסיימו את הסיפור אמר ה'דברי שלום' לנכדו: "נהג בענווה ובשפלות, ותראה ברכה במעשי ידך". ואכן, רבי יחזקאל־שרגא דבק במסר הזה והפך אותו נר לרגליו כל ימי חייו.

(על־פי 'איש האמת')

בן שמונים ושתיים למצוות

לעולם לא מאוחר מדי. אדלשטיין חוגג עם הרב

"בכיתי מהתרגשות"

שוטרי חיפה, העומדים בקשר עם ניצולי שואה, נחשפו לסיפורו והחליטו לחגוג לו בר־מצווה. "כששמעתי שרוצים לארגן לי בר־מצווה בכיתי מהתרגשות", אומר אדלשטיין.

במהלך החגיגה הניח עמו תפילין הרב אנשיל פרידמן, רב מחוז חוף, העלה אותו לתורה ואף בירך עמו שהחיינו. "עכשיו אני מרגיש יהודי", חותם אדלשטיין וחיוך של נחת מתפשט על פניו. הרב פרידמן מוסיף: "לראות יהודי מתייפח בבכי בהתרגשות, על שהחזירו לו את מה שנגול ממנו לפני שבעים שנה, זה מחזה שלא רואים כל יום".

יעקב היה אז ילד קטן והצליח להסתתר, עם אחיו הגדול ממנו, וכך ניצל ולא נלקח למחנה הריכוז. כשנתגלה, נלקח למחנה עבודה בעיר מוגילב, בגבול מולדובה־אוקראינה, ושם שהה תקופה ממושכת. "אני זוכר היטב את התקופה הנוראה הזאת", הוא אומר, ומנסה לתמצת קרוב לשנתיים של אימה. "הייתי שם לבד. לא ידעתי מה קורה עם אבא ואימא. קיבלתי מכות רצח. בקושי היה מה לאכול ומה לשתות".

האם התעלפה

לאחר שהרוסים הפציצו את העיר, היא שוחררה. יעקב הצליח לאתר את אחיו, והשניים יצאו למסע רצוף קשיים וחוויות שטלטלו את גופו הצנום. בדרך אף איבד את נעלו. הם הגיעו לווינה, ושם מצאו סוף־סוף את הוריהם. הרגע הזה צרוב בזיכרונו. "אימא התעלפה", הוא מספר. בווינה קיבל טיפול רפואי ראשון, לאחר שסבל מחבלות בגופו בעקבות המכות מהנאצים.

בשעה שהיה אמור לחגוג בר־מצווה היטלטל בספינת מעפילים שהייתה בדרכה לארץ ישראל. בשנת תש"ח (1948) עלה לארץ, פתח פרק חדש בחייו ולימים הקים משפחה. אך בכל פעם שנזכר בבר־המצווה שלא זכה לחגוג, התעצב לבו.

ביום חמישי בשבוע שעבר נראה יעקב אדלשטיין, בן ה־82, חוגג 'בר־מצווה', באיחור של 69 שנים, ומניח תפילין במעמד מרגש. החוגגים והרוקדים סביבו היו שוטרים מתחנת חיפה. "לא האמנתי", אומר אדלשטיין בקול רועד. "כמעט שבעים שנה אני מחכה לזה, ועכשיו אני פשוט מאושר". ביקשנו להתחקות אחר סיפורו של האיש שמאחורי החגיגה הבלתי־שגרתית.

אדלשטיין נולד בעיר יאש שברומניה. הייתה שם קהילה יהודית גדולה, ובה כיהנו רבנים ודיינים מכובדים. כשפרצה מלחמת העולם השנייה הוטלו על היהודים סנקציות: נאסר עליהם לקנות בתיים במרכז העיר או לעסוק בעבודות מסוימות.

ילד במחנה ריכוז

בשנת תש"א (1941) חוללו הרומנים פוגרום אכזרי ביהודים, בשיתוף פעולה עם הנאצים, לאחר שהעלילו על היהודים כי שיתפו פעולה עם ברית־המועצות. לפחות 14,850 יהודים נהרגו בטבח, לאחר שהוכו, עונו והושפלו, השם ייקום דמם. מקצת הנרצחים מצאו את מותם במהלך הנסיעה ברכבות המשא הדחוסות, בדרך למחנה הריכוז טרגו ז'י, מחוסר חמצן, או לאחר שניסו להימלט ונורו בידי חיילי הרשע.

פינת ההלכה מאת הרב יוסף גינזבורג, רב אזורי, עומר

ברכה על תרופה

שאלה: האם מי שנוטל תרופה חייב לברך עליה ברכת הנהנין?

תשובה: על תועלת התרופה לא תיקנו חז"ל ברכה, אלא בקשה: "יהי רצון מלפניך שיהיה עסק זה לי לרפואה...". רק כאשר אדם נהנה מטעמו של מאכל או משקה, אפילו אם אינו אוכלו אלא לרפואה, תיקנו לברך עליו.

לכן גם אם אוכלים מוצרים טבעיים לצורכי רפואה יש לדון מתי צריך לברך עליהם. ואולם כיום רוב התרופות אינן דברי מאכל ומשקה, אלא חומרי ריפוי מלאכותיים. לפעמים מערבבים בהם סוכר או חומר אחר, כדי להקל את הבליעה (או המציצה, או הלעיסה).

מסקנתו האחרונה של בעל ה'מנחת שלמה' ז"ל בנדון היא שלא לברך על תרופה כזאת, כי

הטעם בטל לעיקר שהוא גוף התרופה, ולכן פטורים מלברך עליה. המחמירים לברך יברכו תחילה על סוכר או משקה כלשהו ויטעמו ממנו, ואז ייקחו את התרופה (כדי שלא להיכנס לספק ברכה לבטלה).

מוסכם, כי מי שבלוע תרופה (כל תרופה שהיא, בלי לעיסה), לא יברך עליה.

אם שותה מים כשאינו צמא, ועושה זאת כדי לבלוע תרופה (או מאכל שנתקע בגרונו), אינו מברך, כי חז"ל תיקנו ברכה רק ל"שותה מים לצמא" (ולכן גם השותה מים מסיבות רפואיות או כדי להפחית משקל, לא יברך). אבל אם הוא שותה משקה שיש בו טעם כלשהו, אפילו עושה זאת כדי לבלוע את התרופה, חייב לברך.

מקורות: ראה שו"ע או"ח סי' רד ס"ד (ושו"ע אדה"ז סי' ג"ד), רל סי' ונו"כ. סדר ברה"י פ"ז ה"ח. ש"ש כהלכתה (מהדורת תש"ע) פ"מ סעיף צ, ושו"נ. אנציקלופדיה הלכתית־רפואית ב, 388, ושו"נ.

קשרים מאגרי הידע
 לרשתות מאגרי המידע
 מולדוריים וייליים להפרדה
 עם הצלחה בטוחה
 ומאגר כללי בחלוקה
 לאזורי מגורים ומגורים.
 מס' קשרים או חי"ב: 054-7700073 | 050-5275770

ביטוח משכנתא? בהתחייבות!

- נחסוך לך כסף
- נטפל מול הבנק
- לא חסכת - לא שילמת!

077-444-777

גפן בס"ד

מרגישים חג באושר עד

ט"ו בשבט מתקו...
אושר עד